Teknologiateollisuus

18.11.2025

E 92/2025 vp Valtioneuvoston selvitys: Hiilirajamekanismin tuotesidonnaisten päästöjen laskentametodologiaa koskeva täytäntöönpanoasetus

Teknologiateollisuus ry kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa ja esittää lausuntonaan seuraavaa.

Teknologiateollisuus ry on sitoutunut kunnianhimoiseen ilmastopolitiikkaan ja korostaa, että päästövähennykset voidaan toteuttaa yritysten kilpailukykyä vahvistaen. Vihreä siirtymä tarjoaa suomalaiselle teollisuudelle huomattavaa kasvupotentiaalia ja uusia vientimarkkinoita.

CBAM on luonteeltaan täysin uudenlainen sääntelymekanismi: sen tarkoituksena on sovittaa EU-alueelle tuotaville tuotteille päästöihin perustuva maksu, joka vastaa päästökaupassa EU-tuotannolle asetettua kustannustasoa. Järjestelmä koskee tällä hetkellä tiettyjä energiaintensiivisiä sektoreita ja korvaa asteittain päästökaupan ilmaisjaon roolia hiilivuodon torjunnassa. Hiilivuodolla viitataan tilanteeseen, jossa päästöintensiivistä tuotantoa siirtyisi EU:n ulkopuolelle, mikä kasvattaisi globaaleja päästöjä.

Yritysten, kuluttajien ja viranomaisten näkökulmasta mekanismi on täysin uusi tapa käsitellä maahantuontia, eikä vastaavaa järjestelmää ole käytössä muualla maailmassa. Teknologiateollisuus korostaa, että hiilivuodon torjunnan on aina oltava osa ilmastosääntelyä – joko ilmaisjaon tai hiilirajamekanismin kautta – niin kauan, kunnes EU:n merkittävissä kauppakumppaneissa on käytössä vertailtavat velvoitteet.

Teknologiateollisuus pitää myönteisenä, että komissio valmistelee vientiin kohdistuvaa kompensaatiovälinettä hiilivuotoriskin hillitsemiseksi ilmaisjaon päättyessä.

Teknologiateollisuus pitää erittäin tärkeänä, että mekanismin vaikutukset kustannuksiin ja kilpailukyyn läpi koko arvoketjun tulee arvioida huolellisesti niin EU:n sisäisen kaupan kuin EU:n ulkopuolisen kaupan osalta.

Teknologiateollisuus huomauttaa myös, että samaan aikaan on suunnitteilla teräksen suojatulleja, jotka laskisivat selvästi kiintiöitä ja nostaisivat olennaisesti tulleja. On kriittisen tärkeää, että CBAMin sekä teräksen suojatoimien yhteisvaikutukset arvioidaan tarkoin eurooppalaisen valmistavan teollisuuden ja teräksien tuottajien kustannuskilpailukyvyn näkökulmasta.

CBAM-todistuksiin liittyvä maksuvelvollisuus alkaa 1.1.2026, ja ensimmäiset maksut suoritetaan vuoden 2027 aikana. Vaikka maksujen porrastaminen on oikeansuuntainen ratkaisu, porrastuksen tulee aidosti helpottaa siirtymää.

Sääntelyn valmisteluun liittynyt tiukka aikataulu on lisännyt huomattavasti haasteita erityisesti raportointivaiheen aikana. Samalla tuomme esiin huolemme komission valmistelun aikataulusta ja puutteellisista vaikutusarvioista, jotka asettavat yritykset kohtuuttoman haastavaan tilanteeseen, kun keskeisiä toimeenpanoasetuksia julkaistaan vain kuukausia ennen niiden voimaantuloa.

Teknologiateollisuus ry

Eteläranta 10, PL 10, 00131 Helsinki
Puhelin 09 192 31
www.teknologiateollisuus.fi
Y-tunnus: 0215289-2

Teknologiateollisuus korostaa myös oletusarvojen merkitystä erityisesti siirtymäkaudella ja tilanteissa, joissa tarkkoja päästötietoja ei ole saatavilla. TEM:n tiedon mukaan siirtymäkauden päättyessä vuonna 2025 vain noin puolet yli 50 tonnia tuovia CBAM-velvollisia oli saanut raportoitua toteutuneet päästöarvot. Koska monilla toimijoilla on edelleen vaikeuksia saada todellista päästödataa kolmansista maista, oletusarvojen käyttö tulee olemaan laajaa. Ymmärrämme komission tavoitteen kannustaa todellisten päästötietojen hankintaan, mutta liian konservatiivinen metodologia voi kasvattaa kustannuksia merkittävästi tietyillä toimialoilla.

Teknologiateollisuus ry:n näkemyksen mukaan oletusarvojen tulee heijastella todellisia päästöjä eikä niiden käytöstä saa ”rankaista” yrityksiä. Komission valinta käyttää joka käänteestä konservatiivista menetelmää (eli valita aina kaikkein korkeimpien päästöjen mukainen arvo) yhdistettynä 30 % korotukseen tuottaa Teknologiateollisuus ry:n arvion mukaan tarpeettomia lisäkustannuksia yrityksille, jotka eivät syystä tai toisesta pysty käyttämään todellisia arvoja päästöjen laskentaan.

Teknologiateollisuus pitää CBAM-järjestelmän tavoitteita perusteltuina, mutta korostaa sääntelyn oikeasuhteisuutta, hallinnollisen taakan vähentämistä, kilpailuneutraliteetin turvaamista sekä yritysten toimintaedellytysten varmistamista. On tärkeää, että asetuksen toimeenpano ottaa huomioon yritysten käytännön toimintaympäristön ja varmistaa, ettei ilmastotavoitteita edistävä sääntely johda EU:n sisämarkkinoilla toimivien yritysten aseman heikentymiseen.

Teknologiateollisuus ry haluaa vielä lopuksi korostaa luotettavien ja riittävien kattavien vaikutusarvioiden tärkeyttä CBAMin kaltaisen uuden menetelmän kohdalla koko arvoketjun osalta.

Lisätiedot:
Petteri Rautaporras
Johtaja, pääekonomisti – Talous ja kestävä kasvu
petteri.rautaporras@teknologiateollisuus.fi
p. +358 50 3042220